

Л. Є. Сімків

Диспропорції економічного зростання в регіонах України

Розглянуто методологічні засади концепції нової якості економічного зростання регіонів України та обґрунтовано об'єктивну необхідність переходу національної економіки до стратегії випереджаючого розвитку на інноваційно-інвестиційній основі. Проведено дослідження диспропорцій економічного зростання регіонів на основі використання інструментарію «воронки відсталості», які виникають під тиском економічної експансії розвинених територій і таким чином створюють умови для власної економічної і політичної гегемонії, що сприятиме виникненню додаткових можливостей для їх розвитку. «Воронки відсталості» відображають механізм втрати окремими регіонами можливостей для розвитку внаслідок відставання в часі і необхідності протистояти негативному впливу глобалізації. Доведено, що економічне зростання в регіонах пов'язане з розвитком сировинних галузей, а території недостатньо багаті на такі ресурси перебувають у «воронках відсталості».

Ключові слова: економічне зростання, регіон, воронки відсталості, темпи економічного росту, міжрегіональна диференціація, ВРП.

Динаміку розвитку України характеризує нестабільність темпів економічного зростання, що насамперед передбачає не стільки кількісні зрушення в економічній динаміці, скільки якісне вдосконалення процесів суспільно-економічного відтворення. Проблеми якісного економічного зростання впродовж останніх десятиліть залишаються актуальними для економічної науки. Вони є настільки складними та багатоаспектними, що процес їх теоретичного розуміння та методологічного визначення ще й досі незавершений.

Як показує досвід України, лише створення ринкових інститутів автоматично не призводить до підвищення ефективності господарювання, зміцнення економічного потенціалу країни та її регіонів, забезпечення реалізації національних і територіальних інтересів. Досягнення стабільного економічного зростання в умовах ринкових перетворень потребує: структурних зрушень, які відповідатимуть постіндустріальним тенденціям, креативності, новітнім соціальним та екологічним імперативам розвитку; переорієнтації економіки на інноваційну модель розвитку, яка передбачає забезпечення економічного зростання інтенсивним шляхом, що базується на наукових знаннях і нових технологіях; створення умов, які б дозволили ефективно використовувати ресурсний потенціал регіонів.

Особливої актуальності цей процес набуває під час перебудови та реформування в економіці та суспільстві. Адже саме якість економічного зростання, що характеризується ефективністю використання ресурсів, підвищенням добробуту населення, технологічним оновленням виробництва може стати реальним підґрунтям, яке навіть за несприятливих умов сприятиме збереженню стійкості економічної системи. Тому забезпечення умов і можливостей довгострокового економічного зростання є завданням стратегічного значення для будь-якої країни.

Для України економічного зростання є ключовим питанням розвитку, вирішення якого припускає подолання надмірної соціально-економічної диференціації, вирішення проблем бідності й зниження тривалості життя, обмеження надмірної експлуатації природного й людського потенціалів національної економіки, забезпечення розширеного відтворення фізичного капіталу, перехід на інноваційний шлях розвитку й формування інституційного середовища, яке стимулює такий розвиток.

Вагомий вклад у цей напрям наукових досліджень внесли такі українські та закордонні вчені, як: О. Амоша, Б. Буркинський, М. Бутко, З. Варналій, В. Геєць,

Б. Данилишин, Я. Жаліло, О. Івашин, Б. Кузик, Й. Шумпетер, С. Пирожков, С. Романюк та ін. Багато досліджень відомих учених-економістів з усього світу присвячено проблемі визначення умов економічного зростання. Дієвий інструментарій теоретичного та прикладного аналізу впливу інвестиційних, інноваційних, інституційних факторів на економічне зростання розглядався у працях Ф. Акобірова, Н. Кравцової, О. Олександрової, В. Слудкера, М. Столбова, Г. Тараканова, В. Чаплюк, Л. Чередніченко та ін. Проте значна кількість публікацій, присвячена цим питанням, тільки підтверджує необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

З огляду на це, *метою* статті є обґрунтування методологічних положень концепції якості економічного зростання та проведення оцінки диспропорцій економічного зростання регіонів України на основі використання інструментарію «воронок відсталості».

Аналіз теоретичних досліджень особливостей економічного зростання [2-5] дозволяє акцентувати увагу на таких моментах, по-перше, основний напрям і зміст традиційних і сучасних теорій економічного зростання базується на визначенні факторів і джерел економічного зростання, регулювання яких дозволяє здійснювати розширене відтворення. При цьому додамо, що концепція економічного зростання як результату лише розширеного відтворення давно себе вичерпала. По-друге, у факторній системі відбуваються об'єктивні зміни в бік домінування соціальних факторів, які базуються на «гуманістичній» і «антропогенній» парадигмі. Тому сьогодні постало питання про визначення нових якостей економічного зростання, що спрямовані не просто на розвиток виробництва, а на розвиток «індустрії добробуту», який розглядається як комплекс галузей економіки та сфер економічної діяльності, спрямованих на забезпечення високого рівня життя населення. По-третє, кожен напрям вивчення суті економічного зростання разом із загальними рисами характеризується специфічними, у результаті чого економічне зростання розглядається й аналізується в різних аспектах. По-четверте, відбувається поступова трансформація головної мети економічного зростання від «зростання заради зростання» до «зростання заради розвитку». Така постановка питання вимагає розробки концепції нової якості економічного зростання, яка має базуватись на процесах інтенсифікації економічного розвитку регіону за рахунок чинників, що забезпечать не тільки кількісне зростання, а й якісні зміни в структурі споживання, нагромадження та зміни соціальних параметрів розвитку територій. Ідентифікація та інтенсифікація дії чинників економічного зростання для певних етапів розвитку будь-якої економічної системи має не тільки сприяти активізації економічної діяльності в регіоні, а й розробці політики, спрямованої на прискорення цих процесів.

Еволюція теоретичних уявлень про зміст і структуру економічного зростання дозволяє водночас із традиційними його типами (інтенсивним, екстенсивним, індустріальним і постіндустріальним) виділити ще й трансформаційний і трансакційний. Трансформаційний тип економічного зростання – це просте перетворення факторів виробництва в кінцевий результат (продукт). Трансакційний тип заснований на придбанні господарюючими суб'єктами нових інституційно організованих зв'язків і відносин, що сприяють придбанню економічним зростанням нових соціально значущих властивостей і характеристик. За допомогою переходу на трансакційний тип економічного зростання створюється і вдосконалюється між країнами світу доцільний порядок, що включає більш вільну організацію суспільного виробництва.

Еволюція теоретико-методологічних засад економічного зростання – це поступова відповідь економічної системи на виклик доквілля, трансформація

адаптивних типів економічного зростання в інноваційні типи. Виживання будуватиметься на прагненні економічної системи перейти на вищий щабель еволюції, до інноваційного типу розвитку, побудованому на реалізації інноваційної структури умов, ресурсів, факторів виробництва.

Сьогодні економічне зростання є ключовою проблемою макроекономічної політики всіх країн світу. Розвинені країни та регіони, забезпечивши собі високий рівень доходів, стурбовані соціальними наслідками росту. Водночас перед відсталіми регіонами виникає цілком інша проблема – як зробити одним з пріоритетних напрямів державної економічної політики досягнення стійких довгострокових темпів зростання на якісно новій інноваційній основі. При цьому додамо, що тривалість періоду економічного зростання, достатня для підтвердження тенденції його стійких темпів, має становити не менш як два десятиліття [4], хоча й такий строк, особливо для територій з низькими стартовими умовами, може виявитися недостатнім для закріплення одержаних результатів.

В Україні до цього часу не сформована система факторів, які б забезпечили динамічні темпи зростання у поєднанні зі структурною трансформацією національної економіки. Основою такої трансформації має стати формування нової якості економічного зростання, абстрактною характеристикою якого є його кордони: якісний, кількісний, просторовий і часовий. Нова якість економічного зростання є вищим щаблем еволюції економічного розвитку, оптимізації співвідношення інтересів на всіх рівнях господарства як усередині країни, так і за її межами і тому потребує вивчення як в просторі, так і в часі.

При розробці концепції нової якості економічного зростання регіонів мають враховуватись наявні диспропорції не просто економічного розвитку регіонів країни, а диспропорції економічного зростання.

У практиці господарювання цілі економічного розвитку здебільшого мають наздоганяючий характер і не враховують перспективні заміни в рівнях економічного зростання, а, відповідно, і конкурентоспроможність окремих регіонів порівняно один з одним в майбутньому.

Для діагностики тенденцій і визначення просторових і часових характеристик економічного зростання регіональних економічних систем доцільно використовувати інструментарій «воронки відсталості». На думку Е. Г. Попкової, «воронки відсталості» виникають під тиском економічної експансії розвинених територій, які таким чином створюють умови для власної економічної і політичної гегемонії, що сприятиме виникненню додаткових можливостей для їхнього розвитку. «Воронки відсталості» відображають механізм втрати окремими регіонами можливостей для розвитку внаслідок відставання в часі і необхідності протистояти негативному впливу глобалізації [6, с. 8].

«Воронки відсталості» розглядають як універсальний інструмент динамічного аналізу, який дозволяє досліджувати процеси зростання територіальних економічних систем на різних ієрархічних рівнях: від локального до міжнародного. Ця методика може використовуватись не тільки як методичний інструментарій, а й як інструмент для визначення еволюційних ознак розвитку системи, ранжування територій за рівнем економічного розвитку й оцінки динаміки та масштабів міжтериторіальних диспропорцій [6, с. 35].

«Воронки відсталості» характеризуються наявністю певних кількісних параметрів відставання:

- глибиною «воронки» – тимчасове відставання регіону від розвинених регіонів. Економічний зміст глибини воронки відсталості свідчить про час, на який територія відстає від більш розвиненої;

– швидкістю затягування у «воронку» – посиленням або послабленням тимчасового відставання за певний проміжок часу. Вказує на скільки відставання збільшується за один рік.

Для розрахунку цих параметрів порівнюється величина ВВП на одну особу регіону, що вивчається, з величиною ВВП країни. Якщо цей показник у регіоні буде меншим, ніж в державі, то необхідно перейти до розрахунку глибини «воронки відсталості» і швидкості потрапляння в неї. Глибина визначається методом порівняння відставання за два послідовних періоди часу, що розглядаються (тобто кількість років, на які територія відстає). Швидкість розраховують як відношення глибини «воронки» до проміжку часу між двома послідовними датами аналізу [6, с. 10]. На основі цієї теоретичної моделі було проведено розрахунки «воронок відсталості» для регіонів України. Контрольними роками для аналізу обрано 1997, 2000, 2003, 2006, 2010, 2012 рр. Розглянемо результати розрахунків для порівняння темпів економічного зростання регіонів України з середньоукраїнськими показниками.

У 90-х рр. економіка України перебувала у стадії кризи, яка супроводжувалася скороченням ВВП, обсягів промислового і сільськогосподарського виробництва (у 1998 р. виробництво промислової продукції становило 49%, а сільськогосподарської 51% проти 1990 р.), зростанням дефіциту бюджету (у 1994 р. – дефіцит становив 9,3% від ВВП), зростанням державного боргу (у 1994 р. державний борг сягав 56,1% від ВВП), інфляційними процесами (індекс споживчих цін у 1994 р. – 501%), зниженням рівня життя населення, зростанням рівня безробіття (рівень безробіття у 1998 р. був на рівні 3,7%), поширенням прихованого безробіття тощо [7]. Як і в інших постсоціалістичних країнах, основною причиною такого економічного спаду був перехід вітчизняної економіки до ринкових умов господарювання, структурні зміни економіки, розрив господарських зв'язків між підприємствами.

Ситуація змінилася у 1999 р., після досягнення в країні макроекономічної стабільності. Світовий досвід свідчить, що задовільним для будь-якої країни є щорічне зростання ВВП на одну особу на рівні 4-6%. За період 2000-2008 рр. Україна мала реальні темпи зростання вищі у 3 рази (6,9% в середньому за період), ніж у таких розвинених країнах світу, як США – 2,3%, Японія – 1,4%, ЄС – 2,2% [8, с. 33].

Основною причиною економічного зростання можна назвати зовнішню політику держави, яка забезпечила стабільний курс на реформування економіки – структурні перетворення, дерегуляцію, баланс стабільної монетарної політики і підтримку розвитку експорту. Також доцільно відзначити і такі чинники, як підвищення протягом цього періоду внутрішнього попиту на товари і послуги за рахунок збільшення реальних доходів населення, розширення експортних ринків шляхом зростання конкурентоспроможності українських товарів. Позитивні зрушення відбулися в усіх регіонах України. Найвищий рівень економічного зростання був характерний для м. Києва, Дніпропетровської, Донецької, Полтавської, Запорізької та Харківської областей.

Найвища швидкість всмоктування у «воронку відсталості» для регіонів України спостерігалася в 2003 р. У цей період серед регіонів-аутсайдерів слід виділити Вінницьку, Волинську, Івано-Франківську, Рівненську і Сумську області.

Однак необхідно зазначити, що в 2006 р. для більшості регіонів, які перебували у «воронках відсталості», спостерігалися позитивні тенденції, пов'язані з подоланням розриву між ВРП на одну особу і середньоукраїнським ВВП на одну особу. Серед них можна назвати такі: АР Крим, Вінницька, Волинська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області і м. Севастополь.

У 2009 р. серед регіонів, які зберегли високі темпи економічного зростання, і, відповідно, не перебували у «воронках відсталості» були м. Київ, Дніпропетровська, Донецька і Полтавська області. Решта областей перебувала в стані, який характеризувався стабільними показниками швидкості відставання та глибини «воронки». У цей час домінуючими швидкостями відставання регіонів від середньоукраїнського значення ВВП на одну особу є 2-3 роки. Ще вищі показники відставання (чотири роки) мають Закарпатська, Тернопільська і Чернівецька області, що підтверджує зменшення їх шансів щодо забезпечення економічного зростання у найближчій перспективі.

Порівняно з 2000 р., який розглядаємо як один з контрольних років, де фіксується глибина «воронки» і швидкість затягування в неї, у 2009 р. кількість регіонів, що перебувають у «воронках відсталості» збільшилась з 11 до 19. Така ситуація була спричинена фінансовою кризою в державі. Адже, як свідчить практика, особливості грошово-кредитної політики мали і мають значний вплив на розвиток економіки держави та кожного регіону, зокрема. Такі її інструменти, як валютний курс, темпи інфляції, розмір відсоткових ставок були і залишаються основними складовими при оцінці стану економіки, рівнів її диспропорційності та перспектив розвитку. Саме вони визначають динаміку ВВП, доходів і видатків населення, підприємств, співвідношення сукупного попиту і пропозиції, динаміку інвестицій, сальдо платіжного балансу тощо. Тому фінансова криза 2008-2009 рр. мала негативний вплив на економіку держави та її регіонів.

Зростання кількості регіонів, які опинилися у «воронках відсталості», свідчить про посилення міжрегіональної диференціації в межах України. Однак, зважаючи на показник глибини «воронки», можемо констатувати зростання років відставання регіонів від середнього значення ВВП в розрахунку на одну особу по країні. Якщо у 2000 р. показник глибини відсталості у 6 регіонах був від'ємним, що говорить про тенденцію до скорочення відставання, то у 2009 р. цей показник у всіх регіонах, де зафіксовано відставання, був позитивним, тобто засвідчив факт перебування 19 регіонів у «воронках відсталості» і відсутність позитивної динаміки і тенденції до скорочення відсталості регіонів.

Позитивним явищем є те, що порівняно з 2003 р. швидкість затягування регіону у «воронку відсталості» у 2009 р. була меншою. Для деяких регіонів (Вінницька, Волинська, Івано-Франківська, Київська, Луганська, Рівненська і Сумська області) швидкість затягування у воронку у 2003 р. сягала 0,67 за один рік, а у 2009 р. у всіх регіонах цей показник не перевищував 0,33. Це свідчить про зниження темпів і масштабів відставання регіонів від середньоукраїнського значення показника ВВП на одну особу.

Ситуація дещо покращилася в 2012 р. Високі темпи економічного зростання в цей період були характерні для м. Києва, Дніпропетровської, Донецької, Київської і Полтавської областей. Кількість регіонів, що перебували у «воронках відсталості», зменшилась з 19 до 15 в порівняно з 2009 р. Однак, при цьому доцільно зазначити, що для більшості областей зростають показники періоду відставання від середньо-українського значення ВВП на одну особу до чотирьох років. Ще вищими показниками відставання (п'ять років) характеризуються Рівненська та Тернопільська області, а для Чернівецької його значення складає шість років. Швидкість затягування у «воронку» для цих регіонів становить 0,67 за один рік. Додамо, що в 2012 р. показник глибини відсталості у трьох областях був від'ємним (Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська), що говорить про наявність позитивної динаміки в економіці цих територій і тенденцію до скорочення відставання.

Проведені розрахунки дозволяють оцінити та узагальнити відповідні часові відставання регіонів, ступінь міжрегіональної диференціації за рівнем розвитку і певною мірою наявністю резервів для забезпечення процесу економічного зростання територій. Використаний методичний інструментарій має перспективи при аналізі процесів економічного зростання як на рівні країни, так і для міжнародних порівнянь.

Економічне зростання як в регіонах України, так і країні загалом, пов'язане насамперед з розвитком сировинних галузей. Тому території недостатньо багаті на такі ресурси перебувають у «воронках відсталості».

Попри перехід України до інноваційно-інвестиційної моделі економічного розвитку, основу якої складають інновації та інвестиції у високотехнологічні виробництва, до цього часу у структурі промисловості регіонів зберігається домінування старих технологічних укладів і виробництва продукції з низькою доданою вартістю [8, с. 33]. Такий економічний розвиток України не сприяє досягненню сталого економічного зростання, зменшенню диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів, подоланню депресивного стану окремих територій і підвищенню добробуту населення. Тому виведення регіонів з «воронки відсталості» насамперед пов'язане з якісними змінами в структурі економіки регіонів і, відповідно, пошуком пріоритетів розвитку, що забезпечать нову якість економічного зростання.

Концепція нової якості економічного зростання дозволяє по-новому подивитися на проблему співвідношення між довгостроковими та короткостроковими цілями економічного розвитку регіонів та країни загалом і зрозуміти, яким чином різні шляхи вирішення цієї проблеми можуть впливати на характер, темпи та джерела сучасного економічного зростання.

Список використаних джерел

1. Коляденко С. В. Структурні зміни в економіці регіонів як запорука економічного зростання [Електронний ресурс] / С. В. Коляденко // Ефективна економіка. – 2011. – №7. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=485>
2. Rejman K. Endogenous growth of territorial units / K. Rejman // Польша та Україна: Актуальні питання економічного розвитку в контексті євроінтеграції та глобалізації : зб. наук. пр. – Львів : Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ, 2010. – С. 122-129.
3. Попкова Е. Г. Новое качество экономического роста и «воронки отсталости» [Электронный ресурс] / Е. Г. Попкова // Информационная экономика и концепции современного менеджмента : материалы Первых Друкеровских чтений, проходящих в рамках международной научно-практической конференции «Управление инновациями» (Институт проблем управления им. В. А. Трапезникова РАН). – 2006. – С. 178-190. – Режим доступа : <http://www.econ.asu.ru/lib/sborn/iecm2006/pdf/stat15.pdf>
4. Якість економічного зростання / В. Томас, М. Дайламі, А. Дарешвар та ін.; пер. О. Кілієвич. – К. : Основи, 2002. – 350 с.
5. Корнійчук Л. Я. Економічне зростання і сталий розвиток / Л. Я. Корнійчук // Економіка України. – 2008. – №3. – С. 84-91 ; №4. – С. 82-90.
6. Попкова Е. Г. «Воронки отсталости» и прогнозирование экономического роста в регионах РФ / Е. Г. Попкова, Т. Н. Митрахович. – Воронеж : Воронежский государственный университет, 2010. – 40 с.
7. Статистичні дані за 1994-1998 рр. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Пирог О. В. Стратегічні перспективи економічного розвитку національної економіки України / О. В. Пирог // Бізнес інформ. – 2011. – №11. – С. 32-34.

References

1. Kolyadenko, S. V. (2011). Strukturni zminy v ekonomitsi rehioniv yak zaporuka ekonomichnoho zrostannya [Structural changes in the economy of regions as key to economic growth] *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 7. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=485> [in Ukrainian].
2. Rejman, K. (2010). Endogenous growth of territorial units. In *Pol'shcha ta Ukrayina: Aktual'ni pytannya ekonomichnoho rozvytku v konteksti yevrointehratsiyi ta hlobalizatsiyi* [Poland and Ukraine: vital questions of

- economic development in context of eurointegration and globalization*] (pp. 122-129). Lviv: Lviv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine. [in Ukrainian].
3. Popkova, E. G. (2006). Novoye kachestvo ekonomicheskogo rosta i «voronki otstalosti» [A new quality of economic growth and “funnel backwardness”]. In *Informatsionnaya ekonomika i kontseptsii sovremennogo menedzhmenta: materialy Pervykh Drukervskikh chteniy [Informational economy and concepts of modern management]*. Proceedings of the International Conference “Innovation Management” (First Druker Readings), 2006 (pp. 178-190). Moscow: V. A. Trapeznikov Institute of Governmental Problems of the Russian Academy of Sciences. Retrieved from <http://www.econ.asu.ru/lib/sborn/iecm2006/pdf/stat15.pdf> [in Russian].
 4. Thomas V., Dailami M., Dhareshvar A. & et. al. (2000) *Yakist' ekonomichnoho zrostannya [The Quality Of Growth]* (Translated from English in 2002). Kyiv: Foundations. [in Ukrainian].
 5. Korniyuchuk, L. Y. (2008). Ekonomichne zrostannya i stalyy rozvytok [Economic growth and sustainable development]. *Ekonomichne zrostannya i stalyy rozvytok – Economic growth and sustainable development*, 3-4, 84-91; 82-90. [in Ukrainian].
 6. Popkova, E. G., & Mitrakhovich, T. N. (2010). «Voronki otstalosti» i prognozirovaniye ekonomicheskogo rosta v regionakh RF [“Funnels backwardness” and forecasting of economic growth in regions of Russia]. Voronezh: Voronezh State University. [in Russian].
 7. State Statistics Committee of Ukraine (1999). *Statystychni dani za 1994-1998 rr. [Statistics for the 1994-1998 biennium]*. Kyiv. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
 8. Pyroh, O. V. (2011). Stratehichni perspektyvy ekonomichnoho rozvytku natsional'noyi ekonomiky Ukrainy [Strategic prospects for economic development of the national economy of Ukraine]. *Biznes Inform –Business Inform*, 11, 32-34. [in Ukrainian].

Simkiv L. Y. Disparities of economic growth in the regions of Ukraine.

The methodological foundations of the concept of a new quality of economic growth of Ukrainian regions are considered in the article and a necessity of transition of the national economy to the strategy of accelerated development of innovative-investment basis is justified. By author is studied the disparities of regional economic growth based on the use of tools of «craters of backwardness» that arise under the pressure of economic expansion of developed areas and thus create the conditions for its own economic and political hegemony, which contributes to the emergence of additional opportunities for their development. The definition «craters of backwardness» reflects the mechanism of loss of individual regions of development opportunities due to the lag in time and the need to counteract the negative effects of globalization. «Craters of backwardness» is characterized by the presence of certain quantitative parameters of the backlog such as the depth of the crater and the speed of protraction in the funnel. The calculations are allowed to evaluate and summarize the respective time gap regions, the degree of regional differentiation in the level of development and to some extent the availability of reserves to ensure the process of economic growth of the territories. This used methodological tool has a perspective in the analysis of processes of economic growth at the country level and for international comparisons. The fact of increase in the number of regions that appeared in «craters of backwardness» testifies to strengthening of inter-regional differentiation in Ukraine. The analysis allows to conclude that for most areas grow and indicators time lag from medium-Ukrainian values of GDP per person up to four years, and in some regions up to five or six years. It is proved that economic growth in the regions associated with the development of commodity sectors and the territory, which is not rich in such resources, should be called «craters of backwardness». Therefore, the removal of the regions of «craters of backwardness», primarily due to qualitative changes in the structure of regional economies and, consequently, the search for development priorities that will ensure a new quality of economic growth.

Key words: economic growth, the region, craters of backwardness, economic growth, regional differentiation, GRP.

Сімків Лїлія Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри теорії економіки та управління Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (e-mail: lilyasimkiv@mail.ru).

Simkiv Liliya Yevhenivna – Ph.D., Assoc. Prof., Acting Head of the Department of economics and management theory of the Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas.

Надійшло 17.06.2015 р.